

Notat om Seniorpension og Førtidspension

Marts 2023

Sags id:

Dette notat redegør for udviklingen i tilgangen til seniorpension og førtidspension (FØP) i Furesø Kommune, regionalt og på landsplan. Der redegøres også for en række af de ændringer, der over en årrække er sket på ydelsesområdet. Endeligt sammenlignes ydelsesniveauet for førtidspension og seniorpension med en række andre ydelser.

Resumé

Udviklingen i antallet af seniorpensionister følger i udtalt grad den nationale og regionale udvikling (grafisk analyse). Der var ifølge jobindsats.dk 23.000 personer på seniorpension ultimo 2022 på landsplan, 1.700 personer i region Nordsjælland og heraf ca. 100 på seniorpension i Furesø Kommune.

Finansministeriet vurderer i Økonomisk Redegørelse (august 2022), at der vil være aftagende tilgang til ordningen i 2023 (+12 pct.) set i forhold til 2022 (+50 pct.) på landsplan. Udgifterne til seniorpension i Furesø Kommune var 13,7 mio. kr. i 2022. Udgifterne til seniorpension i 2023 skønnes (beregning) at blive på 16 mio. kr.

Udviklingen i antallet af førtidspensionister følger i høj grad den nationale og regionale udvikling (grafisk analyse). Der var ifølge jobindsats.dk 245.000 personer på førtidspension (ny og gl.ordning) på landsplan ultimo 2022, 15.000 personer i region Nordsjælland og heraf knap 1.000 på førtidspension i Furesø Kommune.

Finansministeriet vurderer i Økonomisk Redegørelse (august 2022), at antallet af modtagere af førtidspension i 2023 vil være det samme som 2022, dvs., netto tilgangen bliver nul. Tilgang til ordningen i 2022 var forventet +3 pct. på landsplan. Udgifterne til FØP i Furesø Kommune var 119 mio. kr. i 2022. Udgifterne til FØP i 2023 skønnes (beregning) at blive på 134 mio. kr.

I notatet sammenlignes ydelsesniveauerne på de overførselsydelse, hvorfra borgerne i Furesø Kommune typisk tilkendes førtidspension. Sammenligningen viser, at ydelsesniveauet til borgere på førtidspension er højere end de øvrige ydelsestyper. Sammenligningen viser også, at såfremt der tillægges en overordnet gennemsnitsomkostning til aktiv indsats og myndighedsbehandling, så er Furesø Kommunes nettoudgifter til førtidspension højere for en enlig

borger (ydelsessats), men lavere for en borger med forsørgerforpligtigelse (ydelsessats).

Seniorpension

Seniorpension er en forholdsvis ny overførselsydelse indført i 2019. Gældende vilkår for ydelsen er:

- højst seks år til folkepensionsalderen.
- varig nedsat arbejdsevne på højst 15 timer om ugen. Arbejdsevnen bliver vurderet i forhold til seneste job. Det betyder, at det ikke skal undersøges, om borger vil kunne klare en anden type job.
- langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet svarende til 25 års fuldtidsarbejde. Hvis borger har haft mellem 20 og 25 års fuldtidsarbejde, kan borger efter en konkret vurdering opfylde betingelsen om langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet. Ansættelse i fleksjob betragtes som fuldtidsansættelse.

Kilde: Borger.dk

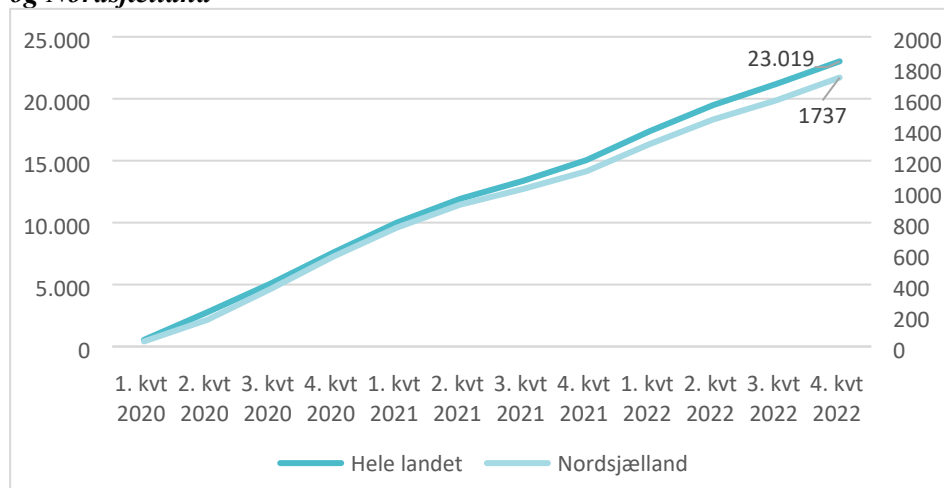
SVM-regeringen ønsker at sammenlægge seniorpensionsordningen med retten til tidlig pension (Arne-pension), således at der finde én ordning men med to indgange: En rettighedsbaseret model og en visitationsmodel, der begge kan opnås:

- op til tre år før folkepensionsalderen,
- med mulighed for tildeling af pension i halve år
- med et månedligt ydelsesniveau på ca. 15.000 kr.

Lovforslag om ændringer er endnu ikke fremlagt, og derfor kendes de endelige forhold ikke. Hensigten er dog at afskaffe seniorpensionsordningen i sin nuværende form. Der forventes ikke ændringer i finansieringsformen af seniorpension, og det forventes derfor, at kommunerne fortsat skal finansiere borgere, som er visiteret til ordningen.

Det er Udbetaling Danmark som nu varetager tilkendelsen af seniorpension.

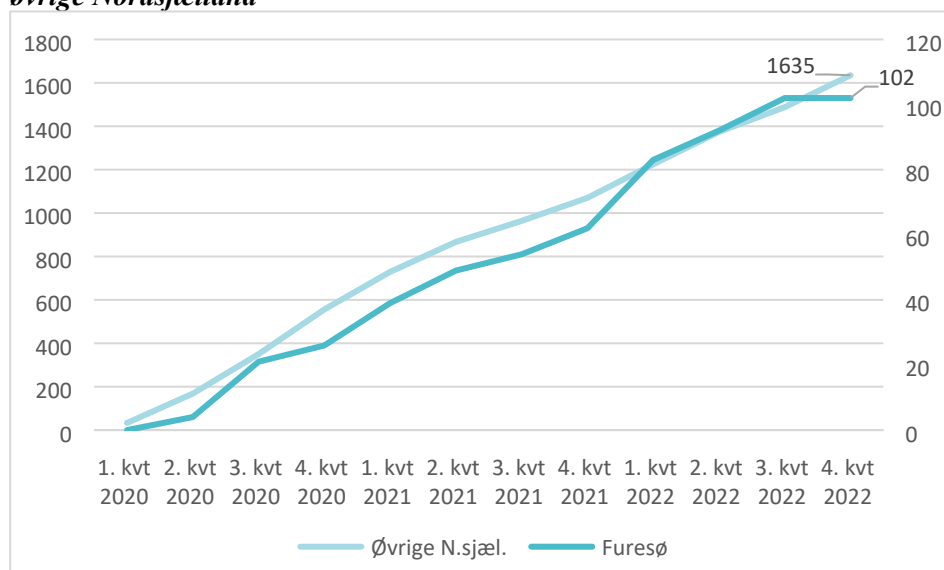
Figur 1. Antal personer på seniorpension kvartalsvis 2020-2022. Hele landet og Nordsjælland

Kilde: Jobindsats.dk. Nordsjælland:(Allerød, Egedal, Fredensborg, Frederikssund, Gribskov, Halsnæs, Helsingør, Hillerød, Hørsholm, Rudersdal, Furesø).

Figur 1 viser, at der både på landsplan og i Nordsjælland har været en kraftigt stigende tilgang til seniorpensionsordningen siden opstarten ultimo 2109. Udviklingen på landsplan og i Nordsjælland er stort set identisk. Der er sket en fordobling i antallet af personer på ordningen fra ultimo 2020 til ultimo 2021, og en 50 pct stigning i perioden ultimo 2021 til ultimo 2022. Ultimo 2022 er der således (venstre skala) 23.019 personer på seniorpension i hele landet og (højre skala) 1.737 personer på seniorpension i de nordsjællandske kommuner.

Figur 2. Antal personer på seniorpension kvartalsvis 2020-2022. Furesø og øvrige Nordsjælland

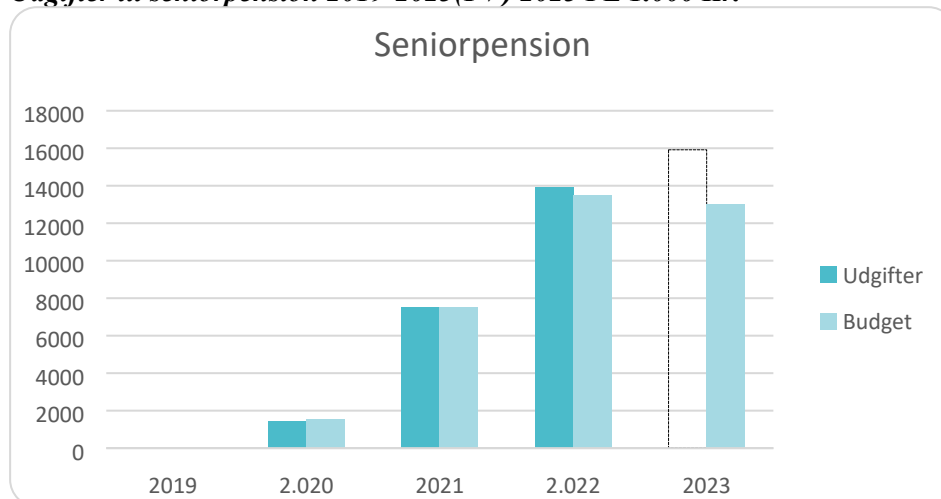
Kilde: Jobindsats.dk. Øvrige Nordsjælland:(Allerød, Egedal, Fredensborg, Frederikssund, Gribskov, Halsnæs, Helsingør, Hillerød, Hørsholm, Rudersdal).

Figur 2 viser, at der i 4.kvartal 2022 i gennemsnit var 102 borgere på seniorpension i Furesø Kommune. Figuren viser ligeledes, at der i Furesø er samme udvikling i antallet af borgere på seniorpension som i det øvrige Nordsjælland (og på landsplan figur 1.)

I seneste tilgængelige Økonomiske Redegørelse (august 2022) forventes tilgangen til seniorpension at stabilisere sig og aftage i vækst i 2022-2023 på landsplan. Med udgangspunkt i den stort set identiske tendens for tilgang i Nordsjælland og i Furesø Kommune som på landsplan, forudsættes tilgangen også at stabilisere sig og aftage i vækst i Furesø. Forvaltningen har dog kendskab til, at der pt. er ventetid på behandling af seniorpensionssager i Udbetaling Danmark, og det kan derfor ikke afvises, at der vil komme et ”skuvlp” i tilgangen i 2023. Ligeledes vil regeringens tidligere omtalte planer om at tilpasse seniorpensionsordningen formentlig medføre en større (kortsigtet) søgning og tilgang til seniorpensionsordningen.

En gennemgang af de nuværende borgere på seniorpension i Furesø viser, at omkring 60 pct. af borgerne har mellem 3-5 år til folkepensionsalderen.

Udgifter til seniorpension 2019-2023(FV) 2023 PL 1.000 Kr.

Kilde: OPUS, egne beregninger

Grafen viser udviklingen i udgifterne til seniorpension 2019-FV2023, og som det fremgår, er der en kraftig stigning i udgiftsudviklingen.

Udgiftsniveauet ultimo året 2022 er udgangspunktet for 2023, og en gennemgang viser, at 19 nuværende borgere på seniorpension opnår folkepensionsalder i 2023. Såfremt vurderingen fra Økonomisk redegørelse om

en steady-state/flad udvikling i antallet af personer på seniorpension lægges til grund, så vil tilgangen til ordningen i 2023 være omkring de 19 borgere.

Udgiftsniveauet vil (skøn) med en tilsvarende månedsudgift som ultimo 2022 opregnet til helårsniveau være 16 mio. kr. i 23-pl.

Det skal bemærkes, at en flad udvikling i tilgangen vil være en meget markant opbremsning i tilgangen til ordningen. Dette virker mindre sandsynligt – bl.a. som følge af de mulige ændringer af seniorpensionsordningen og den mulige øgede tilgang alene på denne baggrund.

Prognosen for 2023 er behæftet med usikkerhed. Forvaltningen foretager en genberegning på nye data i forbindelse med budgetopfølgning I 2023, og udviklingen vil blive fulgt tæt i de kommende måneder både i forhold til forventet regnskab 2023 og de tekniske korrektioner til budget 2024.

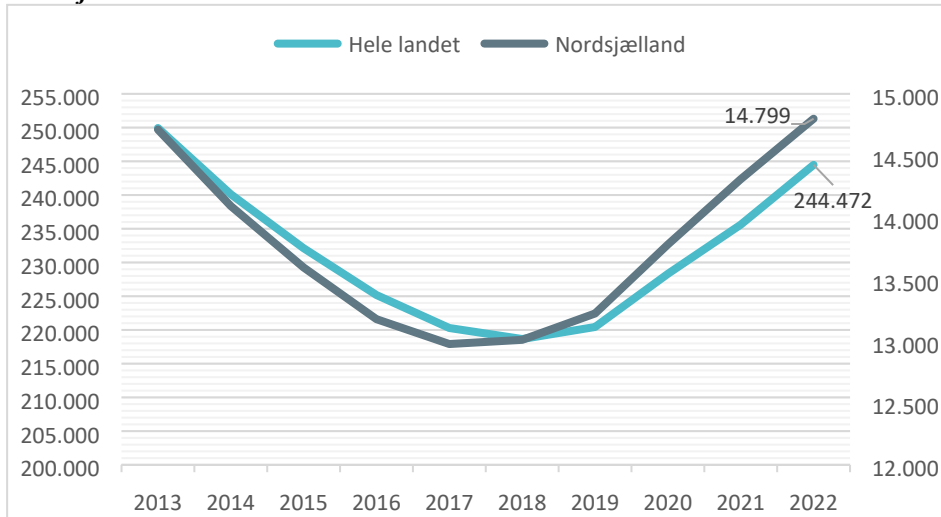
Førtidspension

Tilkendelse af førtidspension er altid en individuel vurdering, men udgangspunktet for at en førtidspension kan tilkendes er generelt:

- Hvis borger er fyldt 40 år,
- borgeren har en varigt nedsat arbejdsevne
- arbejdsevnen er så væsentligt nedsat, at et almindeligt job eller et fleksjob ikke er en mulighed (<5 timer om ugen).
- Borgere under 40 år kan kun i særlige tilfælde få tilkendt førtidspension, hvis det er dokumenteret, eller det pga. særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres ved deltagelse i relevante jobafklarings-, ressource-, aktiverings- eller revalideringsforløb samt behandlingsmæssige forløb og andre foranstaltninger.

Reglerne for Førtidspensionsordningen er seneste justeret i 2003, og alle nye(re) pensioner tilkendes efter disse regler. Finansieringen af førtidspensionsordningen er ændret i 2016, og nedenfor sondres mellem FØP gl. og FØP ny på baggrund af *finansieringen*.

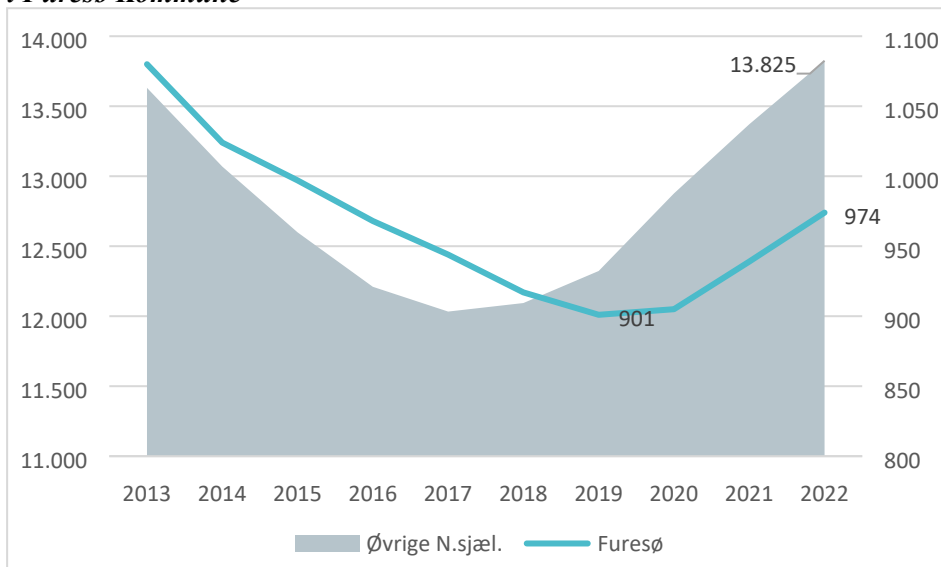
Figur 3. Antal personer på førtidspension 2013-2022. Hele landet og Nordsjælland.

Kilde: Jobindsats.dk. Nordsjælland:(Allerød, Egedal, Fredensborg, Frederikssund, Gribskov, Halsnæs, Helsingør, Hillerød, Hørsholm, Rudersdal, Furesø).

Det fremgår af figur 3, at der på landsplan var knap 245.000 modtagere af førtidspension i 2022, og at antallet af modtagere har været stigende siden 2018-2019. I Nordsjælland har udviklingen været den samme som på landsplan, og der var knap 15.000 borgere på førtidspension i 2022 i regionen.

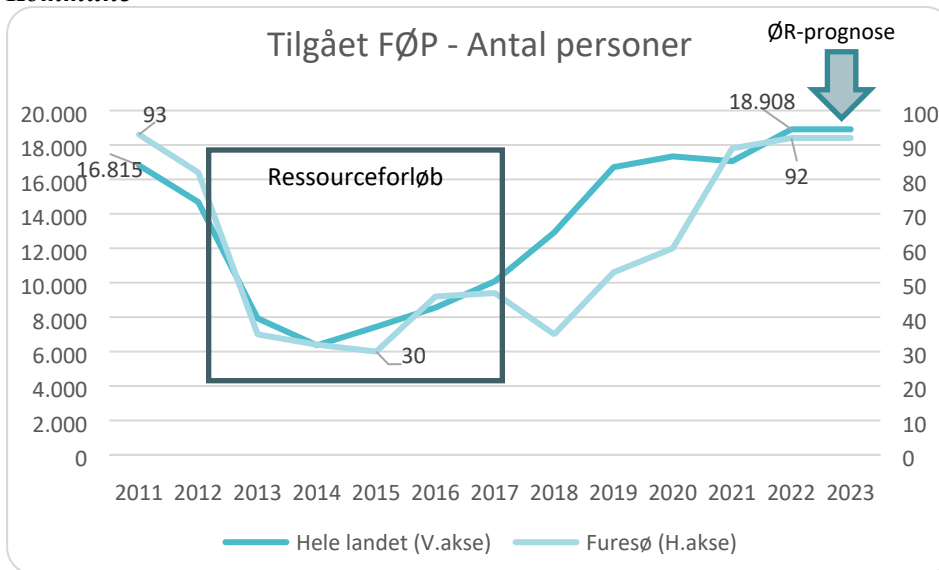
Figur 4. Antal personer på førtidspension 2013-2022. Øvrige Nordsjælland og i Furesø Kommune

Kilde: Jobindsats.dk. Øvrige Nordsjælland:(Allerød, Egedal, Fredensborg, Frederikssund, Gribskov, Halsnæs, Helsingør, Hillerød, Hørsholm, Rudersdal).

På figur 4 ses, at den overordnede udvikling i Furesø Kommune, det øvrige Nordsjælland og på landsplan (figur 3) har været tilnærmelsesvis ensartet. Siden 2013 har der været et faldende antal personer på FØP, og denne udvikling vender i 2018-2019, hvorefter antallet af personer på FØP har været stigende. Der var 974 modtagere af førtidspension i Furesø Kommune i 2022.

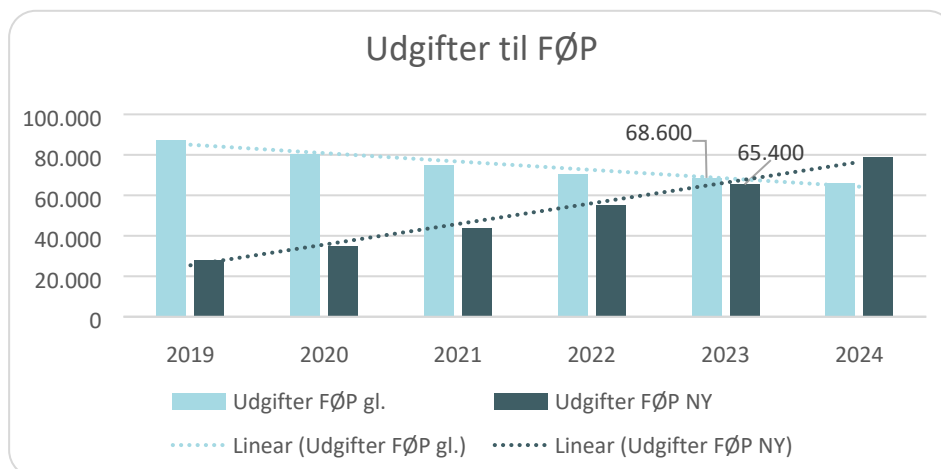
Figur 5. Tilgængelighed FØP - Antal personer 2011-2023. Hele landet og i Furesø Kommune

Kilde: Jobindsats.dk, Økonomisk Redegørelse (August)

Figur 5 viser, at der siden 2015 har været et stigende antal tilkendelse af FØP om året i Furesø Kommune, og at samme tendens ses tilsvarende på landsplan. Årsagen til det markante fald i antallet af ny-tilkendelser i 2012-2013 var, at man indførte et nyt ressourceforløb - i op til 5 år. Formålet med ressourceforløbet var og er, at få afklaret borgerens ressourcer og muligheder i forhold til de krav, der stilles på arbejdsmarkedet på baggrund af en grundig udredning af uddannelse, erfaring og helbred. Grafen viser også, at antallet af ny-tilkendte førtidspensioner nu er tilbage på niveau med tiden før ressourceforløbene blev indført.

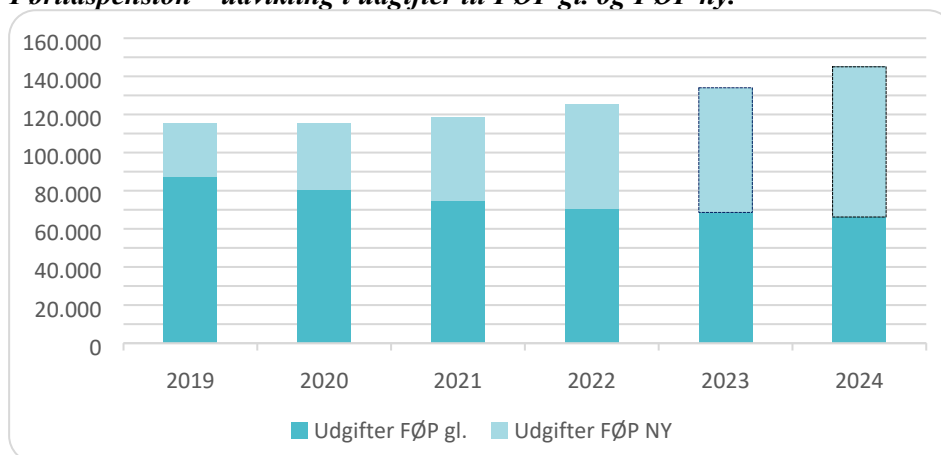
Udgifter til førtidspension 2019-2023(FV) 2023 PL.1000 Kr.

Kilde: OPUS, egne beregninger

Grafen viser de faktiske udgifter (23-pl.) til førtidspension Gl. og førtidspension Ny i perioden 2019-2022, og de forventede udgifter til de to ordninger i 2023 og 2024. Det fremgår, at udgifterne til FØP gl. ordning falder løbende over årene, men ikke i samme takt som udgifterne til FØP ny ordning forventes at stige. I 2023 forventes det samlede antal af førtidspensionister i Furesø Kommune at vokse med netto knap 50 personer, hvilket svarer til en netto udgiftsstigning på ca. 9 mio. kr. om året i perioden 2022-2023, jf. nedenstående graf. Årsagen til denne stigning er dels, det stigende antal ny-tilkendelser jf. graf 1, og dels indfasningen af udskudt tilbagetrækningsalder er fuldt indfaset i 2022, hvilket betyder at folkepensionsalderen er 68 år i perioden 2023-2029.

Førtidspension – udvikling i udgifter til FØP gl. og FØP ny.

Kilde: OPUS, egne beregninger

Grafen viser, at der kan forventes samlede udgifter til førtidspension på *forventet* 134 mio. kr. i 2023 og 145 mio. kr. i 2024.

Ydelsesniveauer

Der er i forbindelse med en gennemgang af FØP-området efterspurgt en sammenligning af de kommunale udgifter forbundet med borgere på FØP versus andre forsørgelsesydelse, der generelt ligger forud for bevilling af FØP.

En gennemgang af alle ny-tilkendte FØP foretaget i august 2022 viste, at seneste forsørgelsesydelse op til bevilling af FØP var:

Seneste forsørgelsesydelse før FØP	Andel
6.3 - Aktivitetsparat kontanthjælpsmodt.	28%
6.5 - Aktivitetsparat uddannelseshjælpsmodt.	10%
6.6 – Sygedagpengemodtager	15%
6.7 – Jobafklaringsforløb	12%
6.8 – Rehabiliter/ Ressourceforløb	18%
Øvrige målgrupper i alt	16%
	100%

Der tages i nedenstående udgangspunkt i to ydelsesmodtagere: en enlig og en forsørger (2023-satser).

Seneste forsørgelsesydelse før FØP	Enlig Sats/pr. år.	Forsørger Sats/pr. år.
6.3 - Aktivitetsparat kontanthjælpsmodt.	143.328 Kr.	190.488 Kr.
6.5 - Aktivitetsparat uddannelseshjælpsmodt.	78.540 Kr.	157.080 Kr.
6.6 – Sygedagpengemodtager*	100.100 Kr.*	100.100 Kr.*
6.7 – Jobafklaringsforløb	143.328 Kr.	190.488 Kr.
6.8 – Rehabiliter/ Ressourceforløb	143.328 Kr.	190.488 Kr.
6.9 – Ledighedsydelse	143.328 Kr.	190.488 Kr.
Social pension	Enlig Sats/pr. år.	Andre Sats/pr. år.
Førtidspension / seniorpension	232.320 Kr.	197.484 Kr.

* Sygedagpenge er som hovedregel maks. 22 uger

Det fremgår af ovenstående tabel, at ydelsesniveauet grundlæggende er identisk på de forskellige typer af forsørgelsesydelse (øverst), men at den ordinære udbetaling til en førtidspensionist er højere pr. år end de viste forsørgelsesydelser. Kommunens faktiske udgifter til forsørgelse udgør 80 pct. af ydelsesniveauet efter 52 uger på ydelse (tæller uanset ydelsestype). Nedenfor fremgår det faktiske udgiftsniveau til ydelser netto.

Nettoudgifter til ydelse (efter refusion/medfinansiering)

Seneste forsørgelsesydelse for FØP	Enlig Sats/pr. år.	Forsørger Sats/pr. år.
6.3 - Aktivitetsparat kontanthjælpsmodt.	114.662	152.390
6.5 - Aktivitetsparat uddannelseshjælpsmodt.	62.832	125.664
6.6 – Sygedagpengemodtager*	60.060	60.060
6.7 – Jobafklaringsforløb	114.662	152.390
6.8 – Rehabilitering/ Ressourceforløb	114.662	152.390
6.9 – Ledighedsydelse	114.662	152.390
FØP ydelse		
Førtidspension	185.856	157.987

* Sygedagpenge er som hovedregel maks. 22 uger, og har derfor en højere refusionssats.

Udgifterne til den aktive indsats skal tillægges nettoudgiften til målgrupperne – dog ikke FØP, som er en permanent passiv forsørgelsesydelse. I gennemsnit anvendes ca. 30.900 Kr. per ydelsesmodtager i 2023 (Budget) til den aktive indsats og myndighedsindsatsen (gennemsnit på tværs af alle ydelsesmodtagere ekskl. FØP og Seniorpension). Herved bliver nettoudgifterne for Furesø Kommune for f.eks. en enlig borger på ressourceforløb 145.562 Kr. pr. år, hvor den tilsvarende nettoudgift for samme på førtidspension vil være 185.856 Kr. pr. år. Hvis der ses på samme eksempel, men med udgangspunkt i en forsørger vil beløbene fra henholdsvis 183.290 Kr. pr. år og 157.987 Kr. pr. år.